

การใช้ประโยชน์จากบริการรายชื่อนหนังสือใหม่ของห้องสมุดต่างๆ

ต่อการพัฒนาคอลเลกชันและบริการเชิงอ้างอิง : กรณีศึกษา

สาขาการเกษตร ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้

Utilization of New Books Service for Collection Development and

Referral Service : a Case Study of Agricultural Books of

Maejo University Library

สุธรรม อุมาแสงทองกุล

Sutham Umasangtongkul

สำนักสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนหนังสือใหม่สาขาการเกษตรของห้องสมุดสำคัญในไทย (2) เพื่อศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนหนังสือใหม่ไปใช้ในงานวิเคราะห์และทำการรายการในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ และปัญหาเชิงคุณภาพของข้อมูล (3) เพื่อประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาการเกษตรรายชื่อนใหม่ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม ดำเนินการรวบรวมข้อมูลประชากรคือรายการบรรณานุกรมรายชื่อนหนังสือใหม่จากจากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 13 แห่ง และจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ที่เป็นกรณีศึกษาอีก 1 แห่ง รวม 14 แห่ง เครื่องมือที่ใช้คือโปรแกรม CDS/ISIS, Ulibm, Qedit สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยมีดังนี้

I. ผลการรวบรวมบรรณานุกรมและสร้างฐานข้อมูลเชิงอ้างอิงรายชื่อนหนังสือใหม่สาขาการเกษตร ดำเนินการแล้วเสร็จ มีข้อมูลทั้งสิ้น 1,316 รายชื่อ บริการด้วยโปรแกรม Ulibm ณ เว็บไซต์ <http://library.mju.ac.th:8080/agtx1/>

2. ผลการศึกษาการนำข้อมูลรายการบรรณานุกรมรายชื่อนหนังสือใหม่ ไปใช้ในฐานข้อมูลโปรแกรมห้องสมุดอัตโนมัติ Horizon ทดลองนำข้อมูลเข้าตามมาตรฐาน ISO-2709 ได้ มีผลดีหลายประการคือ (1) ลดภาระการบันทึกข้อมูล (2) ข้อมูลมีรายละเอียดสมบูรณ์มากขึ้น (3) ข้อมูลบางรายการมีสารบัญหรือบทคัดย่อ (4) ข้อมูลได้ถูกบรรณาธิกรเบื้องต้น ส่วนผลการศึกษาปัญหา

เชิงคุณภาพของข้อมูล พบปัญหาเกี่ยวกับ (1) ปัญหารูปแบบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC format เช่น เขตข้อมูลที่ห้องสมุดต่างๆ ใช้ต่างกัน ข้อมูล indicator ต่างกัน (2) ปัญหาการลงรายการตามหลักเกณฑ์ทางบรรณารักษศาสตร์ เช่น ความผิดพลาดในการลงรายการ ความผิดพลาดในการวิเคราะห์และจัดทำหัวเรื่อง รูปแบบการลงรายการเอกสารรายงานการประชุม/สัมมนา รายงานประจำปี/เอกสารต่อเนื่อง รายงานการวิจัย/วิทยานิพนธ์ (3) ปัญหารูปแบบการพิมพ์

3. ผลการประเมินทรัพยากรสารสนเทศสาขาเกษตรศาสตร์รายชื่อใหม่

3.1. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศรายชื่อใหม่ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า

(1) สัดส่วนหนังสือใหม่ที่กำหนดใน 1 ปี ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาได้ร้อยละ 76.27 เมื่อเทียบกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดหาได้เป็นฐาน (100%)

(2) สัดส่วนหนังสือชำระรายการ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้จัดหาใน 1 ปีและที่มีอยู่เดิม เท่ากับร้อยละ 15.08 เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นฐาน (100%)

(3) สัดส่วนหนังสือหาได้เฉพาะแห่ง หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำนวน คอ หนังสือใหม่ที่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์แต่ไม่มีในห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เท่ากับ 111 : 332 หรือประมาณ 1:3

3.2. การประเมินทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ ของห้องสมุดต่างๆ ในภาพรวม พบว่า

(1) จำนวนหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 14 แห่งในช่วง 4 เดือน (ก.ย.-ธ.ค. 2555) มี 983 รายชื่อ ห้องสมุด 3 ลำดับแรกคือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 222 รายชื่อ (ร้อยละ 22.58) มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 181 รายชื่อ (ร้อยละ 18.41) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน 162 รายชื่อ (ร้อยละ 16.48)

(2) รายชื่อหนังสือใหม่จากห้องสมุดต่างๆ 907 รายชื่อ เมื่อตรวจสอบกับฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้แล้วไม่พบ มีจำนวนที่ไม่พบ 579 รายชื่อ (ร้อยละ 63.83 จากยอดฐานที่ใช้คำนวณคือ 907 รายชื่อ) เมื่อพิจารณารายชื่อดังกล่าวพบว่ามีหลายรายการเป็นหนังสือที่มีคุณค่าและเนื้อหาเชิงอ้างอิง สถิติ แผนและนโยบาย เอกสารคู่มือ หนังสือที่มีเนื้อหาแปลกใหม่หรือไม่ค่อยมีการเขียนเผยแพร่ ผลงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ที่ให้ข้อมูลในภาพรวม และควรจัดหาเข้าห้องสมุด

(3) ปีพิมพ์ของหนังสือที่พบมากที่สุดคือ หนังสือปี 2554 (ร้อยละ 27.06) หนังสือปี 2555 (ร้อยละ 20.75) และหนังสือก่อนปี 2550 (ร้อยละ 18.31) ตามลำดับ สัดส่วนปีพิมพ์ 2550-2555 รวมกันร้อยละ 81.27

คำสำคัญ : การพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด ; รายการบรรณานุกรมของห้องสมุด ; หนังสือ ; เกษตรกรรม

Abstract

The purposes of this study were (1) to create referral database of agricultural new books (2) to study the usage of new book bibliographic data in cataloging (3) to evaluate Maejo University new book collection comparing with other libraries. Bibliographic data of new books from 14 libraries was collected. The research tools were CDS/ISIS, Ulibm and Qedit software. Analyzed the data by percentage and average. The results were as follows:

1. The database was created and was presented at <http://library.mju.ac.th:8080/agt.txt>. It consisted of 1,316 titles based on Ulibm library software.
2. Transfer of new book bibliographic data to Horizon database using ISO-2709 format is well done with the pros of (1) reducing librarian task (2) increasing bibliographic details (3) adding contents and abstracts in several records (4) pre-edition of bibliographic data. Some data quality problems were found concerning the areas of (1) MARC format e.g. various usage of MARC tags, indicator codes (2) cataloging data e.g. cataloging error, subject heading error, various formats of conference/seminar documents, annual reports/series books, theses/research reports, and (3) typing format.
3. The results of the evaluation of Maejo University new book collection comparing with other libraries were presented as follows:

3.1 Maejo University Library vs. Kasetsart University Library.

- (1) New book quantity (in 1 year) of Maejo University Library was 76.27% of Kasetsart University Library's (100%).
- (2) Duplicated new book titles (in 1 year) and those existing in Maejo University Library was 15.08% of Kasetsart University Library's (100%).
- (3) Unique titles found only in each library (in 1 year) shown that the Maejo University Library's and Kasetsart University Library's quantity were 111:322 titles or 1:3 in proportion.

3.2 Maejo University Library vs. other 13 libraries; and the summary statistics.

- (1) New book quantity (4 months, Sep.-Dec. 2012) was 983 titles. The first to third ranks were Kasetsart University Library (222 titles, or 22.58%), Mahidol University Library (181 titles, or 18.41%), Maejo University Library (162 titles, or 16.48%).

(2) 507 (63.83%) titles of new books (907 titles, or 100%) was not found in Maejo University Library. These titles included some interesting books such as reference books, statistical books, documents about policy planning, manuals, new topics/subjects matter or topics that rarely founded, and some research reports or theses shown scenery data of that topics.

(3) Proportions of new book published in 2011 (B.E. 2550), 2012 (B.E. 2551), before 1997 (B.E. 2550) were 27.06, 20.75, 18.31 percent of all books (100%). The proportion of books from 1997-2012 (B.E. 2550-2555) was 81.27 per cent.

Keyword : Collection development ; Library catalogs ; Books ; Agriculture

